

Faktaark - Firedobling af VE på land

Ny aftale understøtter en firedobling af elproduktionen fra solenergi og landvind frem mod 2030

Danmark og Europa skal drives af grøn strøm. Det nedbringer vores udledning af drivhusgasser og er et afgørende skridt på vejen til at gøre os uafhængige af russisk gas. Regeringen har derfor med *Danmark kan mere II (DKMII)* udmeldt ambitioner om, at den samlede produktion fra solenergi og landvind skal firedobles frem mod 2030. Udbygning af grøn strøm ud over Danmarks behov skal opføres støttefrit, og der skal ikke pålægges forbrugerne og virksomheder væsentlige omkostninger. Udbygningen af solceller og vindmøller på land er vigtig for den grønne omstilling frem mod 2030, da ny havvind tager længere tid og tidligst kan realiseres i 2030.

Grøn strøm skal erstatte benzin og diesel i vores biler, naturgas i vores huse, olie, kul og gas i industrien. Og så skal den grønne strøm også omdannes til grønne brændstoffer til fx fly, skibe og tung transport.

Solceller og landvindmøller er faldet i pris over de seneste år og opføres i dag i vidt omfang uden statslig støtte. De seneste fem år er der imidlertid kun udarbejdet 22 lokalplaner, som skal muliggøre opsætning af vindmøller. For at indfri ambitionen om at firedoble den samlede produktion fra landvindmøller og solcelleparker frem mod 2030, er der brug for at fjerne barrierer og for at sikre, at de nødvendige arealer er til rådighed.

Med *Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022* er aftaleparterne enige om vigtige konkrete tiltag, der kan understøtte en firedobling af den samlede elproduktion fra solenergi og landvind frem mod 2030.

Konkrete tiltag

Aftaleparterne er bl.a. enige om:

- At staten skal hjælpe med at realisere store energiparker på land
- Styrke lokal opbakning til opstilling af sol- og vindenergi
- En ny pulje til at støtte vedvarende energi på mindre tilgængelige arealer (fx solceller på tage)
- At gøre det muligt at opstille VE-anlæg i herregårdslandskaber
- Hurtigere og bedre myndighedsarbejde
- Styrket vejledning om miljøvurdering og naturdirektiver
- At understøtte, at elnettet kan følge med

Udvalgte væsentlige initiativer omfatter bl.a.:

Staten skal hjælpe med realisering af store energiparker

- Arealplanlægning for VE-anlæg kan være vanskelig for kommunerne – bl.a. når det gælder store VE-anlæg og VE-anlæg, der går på tværs af kommunegrænser. Navnlig arealplanlægningen for vindmøller er ofte vanskelig.
- Som supplement til den kommunale planlægning er aftalepartnerne enige om, at staten frem mod 2030 skal spille en aktiv rolle i planlægningen af større 'energiparker' på land.
- Der igangsættes en screening for at identificere fx 10-15 større områder, der vurderes egnede til energiparker og kan dække en væsentlig del af behovet for VE-udbygning på land frem mod 2030. Der screenes for placeringer til energiparker i hele landet, herunder også i hovedstadsområdet.
- Screeningen gennemføres i dialog med bl.a. kommunerne og VE-opstillerne. I forbindelse med screeningen vil kommunerne og VE-branchen få mulighed for at bringe forslag om udpegning af konkrete energiparker i spil inden 1. oktober 2022. Der gennemføres en offentlig høring af screeningresultaterne i 4 uger.
- Det statslige engagement i energiparkerne afpasses forholdene i de enkelte energiparker, og ikke skal fortrænge eller forsinke allerede påtænkte projekter.
- Der skal belyses forskellige modeller, der kan give berørte lokalområder et tydeligt udviklingsperspektiv, lokale gevinster og eventuelt nye muligheder for udvikling af fx landsbyer, samt styrkelse af natur, biodiversitet og rekreative muligheder i de områder, hvor energiparkerne placeres.

Muliggørelse af VE-anlæg i herregårdslandskaber

- Opsætning af solceller og vindmøller muliggøres i såkaldte herregårdslandskaber, således at der sikres, at flere arealer i det åbne land kan anvendes til produktion af vedvarende energi.
- Indenrigs- og boligministeren vil kunne gøre indsigelse, hvis der er tale om et herregårdslandskab af en særlig kvalitet. Det vil i sådanne tilfælde være indenrigs- og boligministerens kompetence at afveje den nationale interesse i bevarelse af et særligt herregårdslandskab over for den nationale interesse i udbygning af vedvarende energi.

Styrkelse af klagesagsbehandlingen til gavn for borgere og VE-opstillere samt øget rådgivning om EU's naturdirektiver i VE-planlægningen.

- Klagesagsbehandlingen styrkes, så klagenævnene ikke bliver flaskehals for realiseringen af VE-udbygningen. Den nuværende indsats forlænges og forstærkes så klager over VE-projekter kan behandles inden for et loft for sagsbehandlingstiden på 6 måneder frem til 2026.
- Desuden styrkes rådgivningen til kommunerne om miljøvurderinger og EU's naturdirektiver, for at sikre kortere processer og balance mellem naturdirektiverne og hensynet til at sikre udbygningen af vedvarende energi.

- Der tilføres 10 mio. kr. årligt i 2023 og 2024 til Landdistriktpuljen til projekter, der har til formål at kompensere lokalsamfund med mange landvindmøller og solcelleanlæg

Ny pulje til bl.a. solceller på tage og andre mindre tilgængelige arealer

- Der oprettes en ny støtteordning målrettet VE-produktion på mindre tilgængelige arealer, såsom større tagarealer, langs motorveje mm.
- Puljen finansieres ved at omprioritere midlerne fra de teknologineutrale udbud i 2022-24.

Oprettelse af et VE-rejsehold, bestående af specialister, der skal bistå og understøtte kommunerne i deres planlægning af VE-projekter

- Der etableres et VE-rejsehold, der bl.a. at sikre udbredelse af gode eksempler og erfaringer med lokal inddragelse i forbindelse med realisering af VE-projekter i kommunerne
- Der udarbejdes ligeledes en ny vejledning og eksempelsamling om opstilling af solceller i det åbne land med gode eksempler på fx etablering af naturhegn, faunakorridorer mv.

Fakta: Hvor meget er en firedobling af VE på land?

- Den samlede elproduktion fra solceller og landvindmøller udgør 12 TWh i 2021 og forventes uden nye politisk tiltag at udgøre 25 TWh i 2030. En firedobling af produktionen fra land-VE fra 2021 til 2030 indebærer en produktion i 2030 på omkring 50 TWh, hvilket svarer omtrent til en *fordobling* ift. det allerede forventede i 2030.
- Udbygning af grøn strøm ud over Danmarks behov skal opføres støttefrit, og der skal ikke pålægges forbrugerne og virksomheder væsentlige omkostninger. Regeringens tilgang til udbygning med VE på land er desuden teknologineutral, og man lægger sig derfor ikke fast på en konkret kombination af solceller og landvindmøller i 2030 i de rammevilkår, der foreslås som initiativer for at fremme VE-udbygningen. Der er udarbejdet et eksempel på, hvordan en firedobling kan realiseres. Ambitionen kan fx realiseres ved at tidoble kapaciteten af solceller fra ca. 2 GW ultimo 2021 til ca. 20 GW ultimo 2030, og næsten fordoble kapaciteten af landvind fra ca. 4,7 GW ultimo 2021 til ca. 8,2 GW ultimo 2030. Dette svarer til en elproduktion fra solceller på ca. 27 TWh og en elproduktion fra landvindmøller på ca. 23 TWh i 2030.
- I dag anvender landvindmøller og solceller, hvad der svarer til hhv. ca. 0,7 pct. og 0,1 pct. af landbrugsarealet, hvilket med en indfrielse af ambitionen om firedobling af den samlede produktion fx kan stige til hhv. 1,2 pct. og 0,9 pct. af landbrugsarealet, afhængigt af fordelingen af landvind og solceller, *jf. tabel 1*. Arealbehovet for vindmøller inkluderer også arealet *mellem* møllerne og ca. 98 pct. af arealet kan også bruges til andre formål, herunder landbrug.

Tabel 1
Eksempler på kapacitet og arealbehov

Kapacitet	Solceller	Land- vindmøller	Arealanvendelse	Solceller	Land- vindmøller
Nuværende kapacitet (2021)	2,0 GW	4,7 GW	Areal (2021)	1.600 ha	18.400 ha
Forventet kapacitet (2030)	8,5 GW	5,7 GW	Areal (2030)	24.500 ha	32.100 ha
DKMII (firedobling i 2030)*	20,0 GW	8,2 GW	Nyt arealbehov mod 2030	22.900 ha	13.700 ha
<i>Difference ift. KF22</i>	<i>11,5 GW</i>	<i>2,5 GW</i>	Pct. af landbrugsareal (2021)	0,1	0,7
			Pct. af landbrugsareal (2030)	0,9	1,2

Anm.: Arealtal er indikative og målsætningen kan også realiseres ved en anden kombination af solceller og landvindmøller. Arealbehovet inkluderer areal mellem møllerne og ca. 98 pct. af arealet kan også bruges til andre formål. Det er beregnet ud fra en antaget par ca. 40 MW bestående af 9 møller på 4,5 MW og en antaget afstand af tre rotordiameter imellem møllerne.
Kilde: KEFM.